

COL·LECCIÓ «LES TRES BESSONES»

Guia didàctica

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

INTRODUCCIÓ GENERAL COL·LECCIÓ DE «LES TRES BESSONES»

Els personatges de les Tres Bessones són un recurs que es pot emprar amb nens i nenes, a partir de cicle mitjà, per a treballar la narració i sobretot el conte.

En les històries que protagonitzen sempre hi ha uns aspectes que són comuns.

Les Bessones són enviades per la Bruixa Avorrida, com a càstig, a diferents contes: «Alí Baba», «La Ventafocs», «La Princesa i el Pèsol», «En Barbablava», «En Pinotxo».

Tots aquests contes són ja coneguts per les Bessones; això fa que ja sàpiguen la història i intentin variar allò que no els agrada, o bé que el conte es desenvolupi tal i com elles el coneixen.

No tenen mai por i moltes circumstàncies que poden provocar-la són solucionades d'una manera poc habitual, en moltes ocasions amb molt bon humor.

En cas que es treballin diferents contes fóra interessant fer veure als nostres alumnes les parts paral·leles entre ells i quines són les pròpies de cada un dels contes.

També seria interessant observar com altera la història del conte real la participació de les tres nenes i si hi ha cap aspecte que canviï molt.

L'inici i el final dels contes que es presenten mostren moltes coses en comú.

A part dels contes hi ha tota una altra sèrie de suports (llibres, còmics, cd-rom, disc compacte...) que ens donaran una visió més àmplia d'aquestes tres petites nenes.

FITXA TÈCNICA

Títol original: Les Tres Bessones. En Pinotxo
Nacionalitat: Catalana.
Producció: Cromosoma, Televisió de Catalunya.
 Club d'investissement. Amb el suport del

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
Durada: 26 minuts
Dibuixos animats en color

A QUI ES POT ADREÇAR

Cicle mitjà de primària

SINOPSI ARGUMENTAL

Aquesta vegada les Tres Bessones es troben en una ciutat d'Itàlia. La Bruixa Avorrida ha decidit enviar-les al conte d'en Pinotxo. Les coses es compliquen tant que la Bruixa intervé per ajudar que acabi bé la història.

TEMA PRINCIPAL I POSSIBLES SUBTEMES QUE PLANTEJA LA PEL·LÍCULA

En Pinotxo és un personatge prou conegut pels nens i les nenes d'aquesta edat, que segur que han llegit alguna de les diferents versions existents.

El tema que es relaciona immediatament amb en Pinotxo és el de les mentides. Tots els mals d'en Pinotxo arriben perquè diu mentides. És un bon tema per a tractar amb els petits tot analitzant en quines ocasions i per què en Pinotxo diu mentides, quina és la justificació que dona una vegada és descobert...

OBJECTIUS FORMATIUS

- Valorar, de manera positiva, el fet de no dir mentides.
- Saber diferenciar entre el que està ben fet i allò que no està ben fet.

- Saber-se responsables dels seus actes, assumint-ne, en tot cas, les conseqüències.
- Distingir en una narració el fil conductor d'una història, diferenciant el plantejament, el nus i el desenllaç.
- Diferenciar els fets principals i els secundaris.
- Aprendre a distingir els diferents personatges: protagonista, antagonista, personatges secundaris; i saber veure quina és la seva funció dintre de la narració.
- Descobrir i descriure els diferents escenaris que apareixen a la història.
- Aplicar tècniques de reescriptura de textos.

CONTINGUTS QUE ES PODEN TREBALLAR

El personatge de Pinotxo ens dóna peu a parlar de les mentides. Prenent com a punt de partida la pel·lícula que veurem, analitzarem, en cadascun dels casos, per què en Pinotxo menteix; preguntarem als nostres alumnes per què creuen que ho fa, i també intentarem posar-los a ells mateixos en situacions similars per veure quina solució hi trobarien.

Quantes versions diferents d'en Pinotxo coneixen? És possible que si fem preguntes sobre el conte obtindrem diferents respostes, segons la versió que coneguin:

Què és en Pinotxo? Podem veure que en algunes versions és un ninot de fusta, en d'altres un titella de fils i en d'altres sense fils.

On passa l'acció? Tot i que en la majoria de les versions l'acció té lloc en un poblet d'Itàlia, podem trobar alguna versió en què tot passa a una ciutat tirolesa.

Què passa a en Pinotxo quan diu mentides? Hi ha versions on a en Pinotxo li creix el nas, en d'altres d'aquest nas que creix surten branques, en d'altres li surten orelles de burro...

Totes aquestes qüestions ens portaran a parlar de quin és el motiu que fa que existeixin tantes versions diferents. Es pot parlar de la transmissió oral de les tradicions.

ACTIVITATS I METODOLOGIA

1. Motivació inicial

Portar contes d'en Pinotxo: és molt probable que un elevat nombre d'alumnes tingui a casa seva contes d'aquest personatge. També en podem buscar a la biblioteca de l'escola. Farem un petit estudi entorn dels personatges, quins coincideixen i quins no, quins són els que surten a totes les versions i quins no.

Ens fixarem també en els diferents escenaris i farem un procés semblant al que hem fet amb els personatges.

Per últim, podem realitzar la mateixa tasca però fixant-nos, ara, en les trames, en el que passa, en quins són els fets que coincideixen i quins són els fets característics de cadascuna de les versions.

2. Després de veure la pel·lícula

Amb el visionat de la pel·lícula els nostres alumnes s'adonaran, ràpidament, que aquesta versió, en la qual participen les Tres Bessones, és força diferent a totes aquelles que ja coneixien.

Podem fer una llista dels aspectes que coincideixen i una altra d'aquelles que en són diferents.

Ens fixarem, sobretot, en els personatges que hi surten, els escenaris on passa i en allò que passa.

Quant als personatges caldrà fer esment que a la versió de les bessones no hi apareix per res la fada madrina. Com se soluciona aquest fet?

* Què passa

Les Bessones arriben al conte d'en Pinotxo enviades per la Bruixa Avorrida, com sempre passa, per haver fet una malifeta -sempre en opinió de la Bruixa. Però aquesta vegada arriben amb un tronc a la mà, que resulta que és el tronc d'on naixerà en Pinotxo, i que es converteix en un tronc màgic: és un tronc que parla; això les fa ser, des del primer moment, part molt important de tota la història.

En principi no saben a quin conte les ha portades la Bruixa, però només sentir que aquell tronc ha d'anar a casa d'en Geppetto, saben que estan al conte d'en Pinotxo.

* A qui passa

En aquest cas el personatge principal és en Pinotxo. A mesura que es van desenvolupant els fets a la pel·lícula, i durant un segon visionat podem analitzar, de manera més detallada com hi participen cadascun dels personatges i com influeixen en els fets.

És molt important, en aquest cas, el paper de la Bruixa, perquè hi participa de manera molt directa i influeix molt en tot el que passa; per exemple, quan fa de guàrdia urbana i despista les Bessones, quan pren el paper de mestra i fa anar en Pinotxo al Teatre de Titelles, o bé quan pren el paper de conductora de l'autobús que porta Pinotxo a l'escola, és ella qui dóna a escollir entre anar a l'escola, o continuar amb ella per divertir-se molt i anar fins al País de les Joguines. En aquesta darrera malifeta de la Bruixa, el mussol que sempre l'acompanya pregunta a la Bruixa si no creu que s'ha «passat», i la Bruixa respon que estava convençuda que les Bessones ho resoldrien. A vegades sembla un joc entre elles, la Bruixa crea els problemes i les Bessones s'han d'encarregar de buscar la solució.

Fixem-nos en la reacció de la Bruixa: quan creu que en Pinotxo ha mort ofegat pensa que allò no pot acabar tan malament, i és ella mateixa qui amb els seus poders màgics li retorna la vida. Per tant, cal treballar el personatge de la Bruixa especialment.

* On passa

Cal fer un repàs de tots els escenaris que apareixen al llarg del conte:

La casa de les Bessones, la ciutat on viu Geppetto, la casa d'en Geppetto; en aquest cas és important que es fixin en el mobiliari i en els estris que es veuen.

Altres escenaris són: El Teatre de Titelles, o bé El País de les Joguines. El mar, el vaixell i la panxa de la balena també cal que siguin esmentats.

3. Relacions que es poden establir

En Pinotxo és un personatge amb el qual es poden identificar amb certa facilitat els nostres alumnes. Poden veure en ell un nen, més o menys de la seva mateixa edat, i per tant no serà difícil que es puguin posar en el seu lloc.

Fer un treball interessant de representació, fer veure que un d'ells és en Pinotxo, representant les mateixes accions, però solucionant-les ells mateixos d'una manera diferent.

Establir un diàleg entorn de les mentides, deixar-los conversar entre ells fent preguntes del tipus:

- Dieu mentides alguna vegada?

En cas d'haver-hi alguna resposta afirmativa intentarem portar la conversa entorn del per què de les mentides, per què es diuen i a qui.

En cas que no hi hagués cap nen o nena que afirmés que diu mentides, podem portar la conversa a un pla més general. Per exemple: per què creieu vosaltres que hi ha nens i nenes que diuen mentides? Quin motiu poden tenir?

Hi ha un aspecte a la pel·lícula que tot i que surt diverses vegades, queda en un segon pla: quan en Pinotxo marxa per passar-s'ho bé deixa d'anar a l'escola. Com valoren aquest fet?

4. Activitats de creació i de recreació a partir de la pel·lícula

Aquesta narració sense les Tres Bessones hauria estat molt diferent. Podem tornar a escriure el mateix conte, però pensant que en aquest nou conte no han d'aparèixer ni les Bessones ni la Bruixa, per tant s'hauran de plantejar fets com ara d'on poden treure el tronc o qui farà el paper de la Bruixa Avorrida.

Escoltar i escriure la lletra de la cançó que es canta al País de les Joguines, observant la relació directa que té amb el que s'està veient a les imatges. Aquest treball farà exercitar l'atenció dels alumnes sobretot a l'hora d'extreure la lletra. És evident que caldrà escoltar-la més d'una vegada. Per finalitzar, nosaltres mateixos podem intentar inventar-nos una lletra diferent per aquella música, i després representar-la amb dibuixos o amb una petita representació.

Cristina Herraiz Bianchi